

MAGYAR KURIR

Indult Bétsből, Pénteken November' 23-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Frantzia Ország.

A' Pairek' kamarájának számos követsége Nov. 14-dikén estvéli 8 órakor a' Király' eleibe menvén, azt ő Felsege a' trónusos szalában fogadta. Ezen követség a' Királynak azon heszédére vitt köszönő irást, mellyel ő Felsege Nov. 5-dikén a' két kamarák' üléseit kinyitotta. A' követség' Elölülője a' birodalom' Cancellariusá minnelülte ezen irást általadta volna felolvasta azt. Ez egy szép köszöntés. Így fordíthatjuk: —

„Király! A' Felseged' hűséges alattvalói a' Frantzia Pairek, eljöttek, hogy tiszteletjeknek 's hűséges engedelmességeknek esztendőnként való adóját a' trónus' gráditssa' eleibe letegyék. Ők telyes mértékkel részt vettek azon örszomben, mellyet Felsegednek azon házosság' inneplésékor szükségesképpen érezni kellett, melly a' trónusnak új támaszokat ígért vala. Hasonlóképpen részt vesznek a' Felseged' kesergésében is egész nagyságaszerént; de a' melly kesergésnek tárgyában feltalálják űk az enyhítő reménységét. A' Frantziák minden időben mint nemzeti jót mindent úgy néznek, valami tsak a' Felseged' Háza' állapotját erőssítik 's azt tartósítják. Király! Illendő vala, hogy az első keresztény Királyok' örököse, trónusára való visszaülésekor a' Szent Székkel való azon öszszetsatolódáson buzgóan iparkodjék, melynek helyreállítását a' Vallás sürgetőleg kívánta, 's a' melynek hasznosságát maga a' Politika is meg-

esmereni kéntelen, minthogy az, azért, hogy a' lelkiismeretbéli szabadságot fenntartja, elhárítja a' nyughatatlanságokat. De illendő vala ám más felől az is, hogy a' Felseged' böltsessége a' Concordatának megkötésekor ennek minden tzikelyeit a' mi régi Traditiónkal és mostani intézeteinkel egygyességbe helyeztesse. Felseged el nem felejtkezett arról, hogy űsci közzül a' legkegyesebb, thronusa' privilegiumainak és a' Gallicana Szentegyház' szabadságainak legböltsébb védelmezője volt. Egesz Fr. ország köszönetet teszen ezért Felsegednek. Köszönettel tartozik ő azon iparkodásokért is, mellyeket a' Felseged' atyai gondoskodása az ő inségeinek enyhítettéssekre fordított, mellyeket az 1816-dik esztendő mostoha időjárása's az aratásnak szűk voltá, a' hazára hoztak vala. Felsegeddel egygyütt a' Pairek' kamarája is szerentségek tartja magát, azért, hogy ezen új inségek miatt tsak némelley kevés helyeken 's tsak kevés ideig zavartatott meg a' közönséges tsendesség. Ennyi tsendesség ennyi szerentségtlenségek között legalább is szolgálhat a' nép' jó hajlandóságának 's a' Felseged Országlása' erősségének kettős bizonyosságául. Ha a' Felseged Királyi szíve illy méltóságosan bánkodik a' Frantziaországot terhelő inségekért, a' Felseged' alattvalói is részekröl halgatva tudják szenvedni terheiket, hogy a' Felseged' szenvedéseit ne szaporítsák. De e' mellett szüntelenül elméjekben forgatják ám űk, hogy a' Monárkhákat a-

Felséged' Szövetségeseit, nagy lelkű politika isatolta össze azon tudományok el-
 lon, mellyek Európának egygyik végétől
 fogva a' másikig, a' régi Uralkodó Háza-
 kat, sőt az egész emberi nemzetet vesze-
 delemmel fenyegették: oly bizodalom táp-
 lálván őket, hogy ugyan ezen Monárkhák
 nem fogják egy szempillantatnyi első szám-
 vetéseiknek azon nemes hasznokat felal-
 dozni, mellyek mind ő hozzájuk mind
 Felségedhez méltóbbak, sőt kimondani
 mérészeljük, hogy méltóbbak azon Fran-
 zia nemzethez is, melly minden virtu-
 sait a' szerentsétlenségek által való kísér-
 tetekben ismét feltalálván, *mind ez ide-
 ig nem morgott azért, hogy igen sok
 ditsősséggel büntetődne.* Ez a' nemzet
 naponként jobban által látja, hogy tsak
 egyedül a' Királlyal való belső öszszsato-
 lódás vethet véget az ő hosszas szen-
 vedéseinek. A' nemzet' kívánsága kétsé-
 genkívül az, hogy a' Királyi hatalom ál-
 tal az erőszakoskodások ellen mindenek
 hathatósan oltalmaztassanak. Ennek a'
 hatalomnak erősnek kell lenni, hogy va-
 lósággal védelmezhesen mindeneket. A'
 Profoszos Itélőszéknek további fennál-
 lását már nem tartja Felséged szükséges-
 nek. Sőt a' belső rendnek helyreállása
 azzal ketsegtet bennünket, hogy azon kevés
 szempillantatokig felfüggesztetett nemze-
 ti egyéb szabadságokkal is nem soká él-
 hetni fogunk, mellyek felől a' Frantzia
 nemzetet az a' *Constitutzió* bizonyossá
 tette, melly által Felséged a' Hatalom és
 Szabadság között bizonyos kifejezésekkel
 való határt szabott. Tsak a' belső egy-
 gyesség szülhet külső betsültetést. Midőn
 Európa bennünket a' mi igaz jussal bíró
 Királyunknak visszaadattatva lenni szem-
 lél, semmit nem félhet egy bölts Consti-
 tützió fundáltatott Monárkhiának joren-
 del való mozdulásaitól. Ehezképpest, ked-
 vező környülállásoknak elkövetkezésekkel,
 Felségek egy törvényjovallást fog elintéz-
 tetni a' fegyveres seregnek gyűjtetésére

nézve. Egy oly törvényt, melly a' kato-
 náknak között tsak talentum és szolgálat béli
 külömbiséget ismér, hevesen ohajt a' Fr-
 vitézség. Az életnek kiváltképpen ez a'
 pályája az, mellyen az egyenlő megisz-
 tettetést, egyenlő veszedelmekre való ki-
 tetetődés kívánnya. Király! a' múlt idő-
 nek szerentsétlenségei irtóztatók valának;
 a' jelenvalók még keservesek; a' jöven-
 dők, mellyekkel Felséged biztat beanün-
 nünket, vigasztalók. Ugy vagyon igen
 is: hogy a' vallási igasságok a' magok
 megerősödésének gyarapodása által er-
 költseinket tisztítani, társalkodási szoká-
 sainkat szelidíteni, 's azon szépnék prin-
 cipiumait elterjeszteni fogják, mellyek-
 nek ők magok a' külfejei azon mestersé-
 gekben, mellyek a' békesség' szülemé-
 nyei lévén, a' kipalléroztatott Státusok-
 nak ékességül 's szükségeiknek kielégíté-
 sére szolgálnak. Ki ne' bízna ezen re-
 ménéségekhez midőn a' trónustol minden
 jök jönnek-le 's azon Printz által minden-
 felé kiterjesztetnek, kit Felséged a' maga
 fíjának nevez; és a' ki a' Felséged' nyá-
 jasságától kapott nevezetet illy igen meg-
 érdemli. Ezen Printz mindenütt kinyi-
 latkoztatja a' Felséged' gondolkodásait 's
 a' szeretetnek 's tiszteletnek azok a' meg-
 egygyező bizonyosságai, mellyel ő a' maga
 útozásában mindenütt fogadtatik, Felsé-
 gedet is hasonlóképpen illetik. A' gon-
 dolkodásoknak és principiumoknak azon
 egy trónus körül való illy megegygyező-
 se, legbátorságosabb kezessége annak ha-
 talmának és holdogságának."

A' Király így felelt! — „Hatha-
 tósan megilletődtem azon gondolkodások
 által, mellyeket a' Pairek' kamarája' ne-
 vében tudtomra adatok. Valóságos meg-
 elégedéssel szemlélem azt az egygyesse-
 get, melly a' törvényhozó hatalomnak
 külömbkülömb ágazatai között uralkodik
 's Frantziaország' tsendességének 's hol-
 dogságának legbátorságosabb zálogául
 szolgál. Nem kevesebbé megilletődtem

azon részvétel által is, melyet a' Pairek' kamarája az én idősb' fíjam' útozásának szerentsés' következéseiből veszen. Reménlem, hogy ezen kamara nem kevesebb készséggel osztozni fog azon örömben is, melyet nekem az ő visszaérkezése okoz."

* * *
Párisban azolta, hogy az Angliái Koronaörökös Hertzegasszony' meghalásának hira oda megérkezett, a' theátrumokon egy Anglust se' láttak; az utzákon vagy egész fekete gyász ruhába öltözködve, vagy legalább karjaikat fátyollal keresztül kötve járnak minnyájan. Cambrai városában az Anglus fő hadi szálláson is nagy megilletődést 's keserűséget okozott ez a' hír a' katonák között. Generálisokat, minden rangú tiszteket, sőt köz embereket, lehetett egyformálag könyvezni látni.

B e l g i u m

Hertzeg Bróglie a' Genti Püspök közönséges hirdetés által meghivattatván, hogy a' Brüsszeli Esküttek' ítélőszéke előtt a' maga mentiségére jelennyen-meg, ő ezen meghivattatás ellen *protestatziót* küldött oda, a' mely Amiens városából Oktober' 9-dikén dátáltatott. Panaszkodik ezen protestálásában a' Püspök úr, hogy melly illetlen mód legyen az, mellyel véle bánnak. Felhossa a' maga védelmezésére a' Belgiumi Constitutziót is, melyben nyilvánosságos kifejezésekkel meghatározatva van a' Romai Catholica vallásnak szabad gyakorlása Belgiumban. Tsudálkozik, hogy néki hibának tulajdonítják, hogy a' Pápával levelezett, mentiségül az Anyaszentegyháznak tudományát 's a' Püspöki méltóság' kötelességeit hordván-fel. Hanem a' nevezett ítélőszék mind ezekre semmit nem ügyelvén, November' 8-dikán *per Contumaciam* ítéletet mondott a' Püspök úrra, melynek az a' foglatja, hogy *deportatatlassék*.

A' Genti Universitásban Nov. 4-dikén kinyitották a' Törvénytudománybeli letzkéket, melynek alkalmatosságával Professor Rickere arról tartott egy Deák Beszédet, hogy minémü tudományok kívántassanak meg egy törvényes emberben. Kiáradáshoz hasonlító ékes szollással megmútozta, hogy az egész Törvény tudomány nem elégséges, Litteratúrai, Philosophiai, 's Históriai segédek nélkül; sőt a' mi több, nagyon oda illik még ezen tudománybeli tehetségek mellé egy portziótska betsülletes *charakter* is. Prokátoroknak, Biráknak, 's általában vévén minden törvényes embereknek nem kevéssé megkívántatnak továbbá, mint az Orátor úr böltsen megmútozta, a' mérséklettség, igazságszeretet, a' dolgok fenekére való belátás, és bátorság, a' végre, hogy a' tsalárdságnak ügytekerényességgel bíró útait észrevehessék, a' rágalmazás szövevényeit széllyel téphessék, az erőszakoskodás ellen kikelni mérészeljenek, 's az igaz jusnak a' szabad akarat ellen való védelmeztetésében kemény gyámolul szolgálhassanak. — Szép tudomány, de bajos a' praksisa.

Spanyol Ország.

A' Párisi újságlevelekben így irtak *Madridbol* Oktober' 28-dikán: —

„Az Orosz hadi hajók' tsoportjának nem soká meg kell érkezni partjaink mellé. Annak vezére 's minden alája tartozó tisztek oly megkülömböztetéssel fognak itt fogadtatni, a' milyent egy véllünk barátságos Hatalmasságnak érdemekkel tündöklő hadi emberei várhatnak. Ezen hajós tsoport 8000 emberekből álló fegyveres sereget vévén - fel nállunk, Déli Amérikába valamelyik tartományunk' számára viszi, de még nem tudjuk, melyiknek számára. Még eddig azon vezérnek neve is titokban van, a' ki ezen armádnakat kormányozni fogja. Az ehez tartozó lovasságnak nintsen lova: de késztületet (nyerget kamtárt 's a' többi) minden

ember két lóhozvalót viszen. Agyut is sokat 's azoknak szolgálatjára nyoltz gyalog és két lovas Pattantyus Kompániát vizsnek ugyan ezen hajók. Mind ezek a' környülállások eléggé mutatják, hogy semmi hadi fenyegetődzéseknek nintsen többé helyye Spanyol és Portugallia országok között (mellyen annyival is keresebbé kételkedhetünk már, midőn meghatározott módon irattatik az Amériikai levelekben, hogy a' *Brasiliai* Országlovászék kivitte Montevideóbol azon Portugallus sereget, mellyet oda beszállított vala).

Spanyolországban a' dohány és portubák a' Státus' jövedelme lévén, oly kemény törvények alá van vettette, hogy ha valakit rajta kapnak, hogy nem a' Királyi tubácfabrikákban készült tubákat szívú, nem tsak hogy 500 aranyokból álló büntetést tartozik azért fizetni, hanem, ha Királyi tisztségben van, tisztségéből is leteszik. Nem régen a' katonák nagyon üzni kezdvén az ezzel való tilalmas kereskedést, még Cigarrát is akartak betrafikálni; melynek verekedés lett a' következése, 's azt is okozta, hogy már most az ezen tilalmat illető legrégibb kemény törvényeket megújították.

(A' feljebb említett Orosz hajós csoport, a' melly öt linea és három fregát hajókból áll, November 4-dikén a' *Cattegat* nevű tengeröbölbe megérkezvén, ott kemény szélvész által kezdett ide- s- tova hanyattatni, melyre nézve a' *Rivefjördi* öbölbe a' Svétziai partok mellett vasmatskákön megállapodott: a' *Gothenburgban* lévő Orosz Konzul pedig minden szükséges intézeteket megtett a' végre, hogy a' hajók a' nevezett öbölben minden szükséges útravalóval újabban megrakódhassanak, sútjokat Spanyolország felé tovább folytathassák. A' Svétziai Országlovászék a' partokra minden felé szükséges parantsolatokat küldött volt el előre azeránt, hogy ha valahova ki találtnak

ezen hajók kötni, legnagyobb barátsággal fogadtassanak).

Nagy Britannia.

Említettük vala közelébbi levelünkben, hogy a' *Morning Chronicle* minémű megjegyzést intézett a' Koronaörökös Hertzegné' meghalálozásának alkalmosságával az Anglus nemzethez azeránt, hogy jó leszen, ha azok a' Királyi vérből való Printzek, a' kik még eddig nőtelenségben éltek, megházasodnak 's az örökös következést bátorságosabb lábra állítják. —

Későbbre a' Ministeri Kurir is hozzá szollván ezen tárgyhoz, így beszéll eről a' maga Nov. 11-dikén kiadott levelében: — „Némelly emberek, úgy mond, kiket a' Koronaörökös Hertzegaszszonyának meghalálozása megrettentett, félelmeskedni láttálnak azeránt is, hogy ne talám a' Koronaörökös következés fogyatkozást szenvedjen, 's jövendőben még valamelly idegen találjon a' trónusra ülni. Nékünk, így folytatja szavait a' Kurir, ez a' félelmeskedés nem tsak idétlennek vagy időelőtt valónak, hanem illetlennek is látszik lenni. Monarkhánknek első szülött sija ugyan a' Károlina Printzaszszony' meghalálozása által magtalaná lett: de eljutott-é már a' mi több Printzeink közzül valamelyik arra az öregségre, hogy tölle semmi maradékot ne remélhessünk? A' Yorki Hertzeg' házasságáról ugyan még eddig igaz, hogy e' magtalanul maradt. De utánna következnek ám még a' Clarencei, Kenti, Susseksi, és Cambridgei Hertzegek. A' Kumberlandi Hertzeg pedig már házosságban él, 's gyanítani lehet, hogy gyermekei is lesznek. A' Királyi familia melleleg való lineájába tartozik (a' Király' testvérenek *Wilhelm Henriknek* a' sija, *Wilhelm Fridrik*) a' Gloucesteri Hertzeg is. A' legkevesebbé gyanítható dolgok közzé tartozik tehát az a' feltétel, hogy egy Országlovászék, a'

a' melynek ily sok kézezen kell még megfordulni, éppen minden virág és gyümölcs nélkül maradhasson.“

Londoni levelekben olvassuk, hogy a' Királyi Hertzegasszony hóltan született fija oly nagy 's oly formás volt, mint egy 10 napos gyermek, 's meggyőződéssel hiszik az Orvosok, hogy világra lett jövelele előtt tsak kevés szempillanatokkal is életben volt. Születtetése után azonnal egy szobába vitettvén minden eszközök által próbáltatott életre való hoztattása: de semmi próbatételnek nem lett semmi fogantja. A' Hertzegasszony' halála egyedül tsak a' sokáig való kínos szenvedések miatt okoztatott ellankadásnak tulajdonított. Mesterségi eszközök által való éléshez nem folyamodtak az Orvosok, minthogy a' természetben elegendő erőt láttak lenni arra, hogy magadolgozhassék. Eltemtetetésének napja felől még bizonyost nem irtak: tsak hirtelték, hogy 17-ikre vagy 18-ikra lett volna határozatva. A' bebalzsamoztatott test, atlattzal bevonatott, mahoni-fából készült koporsóba, 's a' kis gyermek is ugyan olyan koporsóba helyeztetve felkúsznek egy szobában egymásmellé. A' Régens Printznek a' Királyi méltóság, mellyet visel, nem engedi-meg, hogy leánya' temetésén jelen lehessen, hanem a' több Printzek mind jelen fognak lenni az első keszervessel Leopold Printzel egyetemben.

A' *Londoni* újságokban egy hirtelt adatott-ki az Országlószék, melly szerént az az Anglus Oberster Báró *Eben*, ki a' Lisbonai öszszeesküvésbe magát belé avatván azon országhol örökre kitiltattott, ezen véltségéért a' Nagy Britanniai szolgálathol is kiszorittatott 's neve a' katonák könyvéből örökre kitöröltetett.

R o m a.

Innét czeket írják Nov. 8-dikán: —

„Bonaparte *Lucian* ma reggel *Frescati* mellől az ő *Rufinella* nevű

mezei lakhelyéről familiájával egygyütt véletlenül és nagy hirtelenséggel vissza jött ide Romába, melyre a' következő történet adott okot. Monsignor *Cunco*, a' Rota' Auditora 's a' Bonaparte' familiának valami rokona, *Lucian* t *Rufinella* ban meglátogatván, tegnap délutáni 4 órakór kiment sétálni *Tusculum* felé azoknak megnézésekre, kik ott holmi régiségeknek kiásásában foglalatostkodnak. Ötet ezen sétálásközben néhány útonállók megragadták, megverték, 's meg is sebesítették, 's azután affelett tanáskoztak, hogy megöljék-e vagy pedig magokkal elvigyék. Végre meghatározták, hogy egy ideig tartsák magoknál életben. Naplemente után félórával a' Bonaparte-familia vatsorához akarván ülni, *Cunco* nem jelent-meg; hova lett? hova lett? mindenek kérdezték, de senki nem mondhatott semmit. Az inasok a' kastély körül minden felé keresték fátyákkal; némelyek elmentek *Tusculanum* felé is, 's nevét kiáltozták mint a' torkokon kifért. Ezen időközben a' tolvajok is közelgettek a' Bonaparte' lakhelye felé, 's ennek *Chatillon* nevű Titoknokját (kit létségkívül magának Bonaparténak lenni gondoltak) előltalálván megfogták, 's ezt is elvitték: hanem Monsignor *Cunco* olyan szerentsés volt, hogy a' zsi bongás közben a' tolvajok közzül kimenekedett. Ma reggel olyan hír terjedett-el itt, hogy *Velletri* beli *Barbone* nevű igen híres tolvaj 27 társaival egygyütt tette a' Bonaparte házán ezen tsapást: hanem a' Bonaparte' tselédjei közzül némelyek kik látták a' mezőn a' tolvajokat, azt erősitik, hogy tsak hét szegény, paraszt ruhás emberek lettek volna, kiknek még lábbeliek se volt, hanem kaptzát kötötték talpjaiuk alá. Eppen most azt beszóllik, hogy a' tolvajok megtudván, hogy a' helyett, a' hit-ei akartak tsípni, tsak a' Titoknokját tsiphették-el, beizentek, hogy ezt 3000 Romai tallóért kiadják.

Hayti (St. Domingo).

Innen a' Henrik Király Udv. újságainak némely darabjai nem régen megérkeztek Hamburg városába. Oly formára vagynak nyomlattatva mint a' Párisi Monitör, 's meglehetősen jóságú papiroson. Az első levél' homlokán látszik Haytinék tzimere, melly egy Phoenix. Ezt husz tsillagok és ilyen Frantzia irás veszik körül: *Az Isten, az én ügyem, 's az én kardom*; a' tzimert két koronás Oroszlányok tartják. Az újság' mottója ez: *Libertè, Independence, ou la Mort; L'union fait la force.* — Ezen újságdarabok közaül a' Függetlenség' 14-dik esztendejében Julius 10-dik napján költ darabban egyebek között a' következő tzikkely is elő fordul: —

„Cap-Henryből Jul. 9-dikén. Tegnap igen jó reggel bejött ő Felsége a' mi Felséges Fejedelmünk hintóban ide a' fő városba. A' hintóból kiszállván lóra ült ő Felsége 's a' katona ispotályoknak 's ezen fő városbéli egyéb intézeteknek meg nézésére ment. Azután a' nemzeti iskolának 's a' tanulóknak megvizsgálására fordította figyelmességét; az iskola' jó intézeteit 's a' tanuló' szorgalmatosságát nagy meglepéssel szemlélte. Esve visszatért ő Felsége Sans-Soucibe, a' magalahelyére. (A' Hayti béli nemzeti iskolák a' Lancasteri Anglus iskola' formájára 's módjára állítottak-fel, a' melly módnak tulajdonsága egy pár szóval abban áll; hogy magok a' gyermekek fordítatnak egymásnak, tudniillik a' régebben-tanulók az ifjabboknak, a' mi honnyi kifejezésünk szerint a' *Veteranusok* a' *Novitiusoknak* tanítására 's gyakorlására. A' Tanítóknak az Országlószék fizet, a' tanulók nem fizetnek. De ezen mód szerint kevés tanítómesterek kívántának. Egy mester elég 1000 gyermeknek. Nagyobbadon mindent a' gyermekek visznek véghez egymás között. A'

mester leginkább tsak felvigyázó. *Haytiben* már négy ilyen nemzeti iskola állfenn, úgy mint Cap-Henryben, Sans-Souciben, Port-de-Paishen, és Gonaivesben).“

A' Sans-Souciben lévő Királyi nyomtató mívhelyben ilyen Végzés jött-ki: —
„Henrik, isten' kegyelméből 's a' Státus Constitúziója által Hayti béli Király, etc. etc. Köszöntünk minden jelenlévőket és jövődöbélieket. Azon feladásnak megfontolása után, mellyet a' mi Státus és Titkos Tanácsasaink, az Ország' uradalmainak eladattatására nézve előnkbe terjesztettek, meghatároztuk és határozzuk: — I-ső Tzikkely. Az Ország'nak minden Uradalmaj, valamint minden tzuor, kávé, gyapott, indigo, cacao plántaföldek, házak, manufaktúrák, téglavető helyek, pálinkafőzők, 's általában vévén minden egyéb Uradalmak, a' többetigérőknek eladatnak — II-dik Tzik. Kivétetnek innét azon jószágok, mellyeket a' Korona, dotálás végett bír, valamint szintén azok az erdők, kastélyok, katonaépületek 's egyéb afféle intézetek, mellyekre a' Státusnak szüksége van; továbbá azoknak a' Haytibéli hazalainak sequestráltatott jószágaik, kiket az ellenség, mint a' függetlenség' és szabadság' oltalmazóit; innét hajdan elszállított (deportáltatott). Ezek tovább is a' finantziai és belső Ministeri felvigyázás alatt maradjanak.

A f r i k a.

Gibráltári levelek, mellyek Oktob. 20-dikán indultak, erőssitik, hogy Algiriából ismét egy prédáló hajós tsoport evezett-ki az Oceánusra. A' hadi hajók, mellyekből ezen tsoport áll, tsak kiseded szerűek, Korvette, Polacre, Brigg, és Schooner neműek, de számosak, mert heten vagynak. Mind mondják, *Tangernél* is két hasonló Algiriai prédáló

hajók állottak. Mondják, hogy egygyiken ezek között pestis uralkodik. Olly útasítás van elejükbe adattatva, hogy a' Pruszsus és Hamburgi hajókat vadászszák.

Spanyol Amerika.

Bámulással 's bánkódással olvassuk (így írnak Madridból) az itt kijövő Udvari újságban, hogy a' *Meksibó*ból érkezett tudósítások szerént, mellyek Aprilis' 8-dikáig történt dolgokrol beszélnek, ott még ma is oly felmérgezőséggel folytatattik külömbkülömb pontokon a' verekedés, hogy azt elég eleven színnel lerajzolni nem tudják a' Királyi vezérek, kiknek zászlóiktól még ugyan el nem pártolt a' győzelem, de nagyon véres. Több insurgents vezérek megvetették azon bótánát' jó teteményét, mellyet nékiék a' Meksikói Vice-Király Don *Ruiz János* egy hosszú proklamátzióban ajánlott. Mikor valamelly várat által engednek is az insurgentsek, ha minden ágyuitkat ott hagyják is, de magok kegyetlen megátolkodással kivágják magokat a' Királyi seregek között. Azon insurgens vezérek között, kikre nagy jutalmat tett a' Vice Király, legnevezetesebbek, *Mina*, *Toyres*, és *Morena*.

'Sidók felszámláltatása.

A' minap *Bail* a' Zsidókról Párisban egy Munkát adott-ki, mellyben azoknak összeséges számok is kiterődik. De ha tsak egy országnak tökéletes Statisztikai leírásában is olly sok nehézségek vannak, hogy a' hibázás szinte elkerülhetetlen: mennyivel bajosabb az egész föld kerék-

ségén széllyel hintve lévő Zsidóságot egész bizonyossággal felszámlálni? Azért azonban lássuk mint vetette azokat öszve az említett Iró. Teszi ő: a' *Lengyel Országi Zsidók'számát* (az 1772 diki felosztás előtti) 1 millióra; Az *Oroszbireadalomban Moldáviában*, és *Valachiában* 200,000 re, minden Német Tartományokban 500,000-re; *Belgiumban* 80,000 - re; *Svédziában* és *Dániában* 5,000-re; *Frantzia Országban* 50,000-re; *Angliában* 50,000-re, melly számhan már az a' 12 ezer is benn van, kik magában *Londonban* tartózkodnak; *Olasz Országban* 200,000-re; *Spanyol Országban* 's *Portugalliában* 10,000-re; az *Északi Amerikai Egyesült Státusokban* 3,000-re; minden *Ásiai Európai*, és *Afrikai* Mahumed' Valláson lévő Tartományokban 4 millióra; *Perszában* és *Ásiának* egyéb részeiben 500,000-re, — mind öszve az egész Világon 6 millió 598,000-re. De legalább is 7 millióra lehet az ő számokat tenni, mellyet ha így megállapítunk, *Lengyel Ország*ra 7 milliónak 7-ted része; *Német Ország*ra annak 14-edrésze esik. *Északi Amerikában* eddig az ideig a' több helyekhez képest legkevesebben vannak.

B é t s.

Holnap ugymint November 29-dikén ismét tíz millió papiros pénzt égetnek-el a' Glaszin lévő elégető házban, melly summa az 1816-dik esztendőben Oktober' 29-dikén költ Felsőéges Patens' által kinyitott, Conventziós pénzben 5 per Centes, önként való költsönözés útján gyült-be.

S z á z forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Nov. 25-dik napján 300 $\frac{1}{4}$ — 26-dikán 301 — 27-dikén 303 $\frac{1}{2}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pest. — A' Nemzeti Muzeumban a' folyó November' 23-dika vala arra határozatva, hogy azon jutalmak, mellyeket Nagy Méltóságú Puchói *Marcziban István* Cs. Kir. Belső Titkos Tanácsos úr esztendőnként a' legjobb Magyar Könyvekért rendelt, legelőször kiosztattassanak. Nemzeti Literaturánknak ezen első innepét Nádor Ispány ó Cs. K. Fő Herczegsége egész méltósággal kívánta végbevitetni. Ó Cs. Fő Herczegségének személyét N. Mélt. Ürményi József Ország Bírója fogja viselni. A' megjutalmazandó Írók: T. Virág Benedek Ur, és T. Pethe Ferencz Ur. —

Budán. — A' Nagy Mélt. Magyar K. Helytartó Tanácsnak eddig volt Protocollistáját, 's Ungvár Vármegye Tábla Bíróját Tek. *Gyöngyösi László* urat közönségesen esmert tudománya, készsége, és hosszas szolgálata tekintetéből az ugyan azon Nagy Mélt. Törvényszéknél tsak mostanában úressen maradt Titolnoki hivatalra kinevezni kegyelmesen méltóztatott Fels. Urunk.

Nyitrából az élelemre tartozó dolgoknak folyóárrokról így írnak. Napenként megy felfelé, nem hogy alászállana az életnek arra itt. A' Buzának Posoni Méreje 11—12 for.; a' rozsnak Méreje 7—8; az Árpának 5—6; zabnak 2—3½ forint; — a' Marhabus' fontjának arra 18 kr. Egy Akó fehér bor *Nyitra* körül 8—12 forint. Ámbár a' terméshez, és reménységhez képest még ez is sok: de tsak ugyan istenebb, mint a' mesterségi portékáknak kelőárrok, mellynek napenként fellyebb való hágását, vagy egyéb dolgoknak oltsodása mellett mind tsak azon állapotban való maradását, itt sem tudja megegyeztetni a' gondolkozó közönség,

mint ezt a' Posoni Deák újság elég világosan előadja. Minthogy azonban ez olyan dolog, mellynek eligazítása tsupán tsak az időtől magától függ: tehát jobb tsak erre bízni azt.

* * *

A' Nemzeti Gazda' TT. Pártfogóihoz.

Alatt megnevezett, ditsőségemnek tartván azt, hogy kedves Nemzetünk' iparkodóbb Mezei-gazdáinak ismét szivesen szolgálhattam jutalom nélkül, annyiban, a' mennyiben tehetségemtől kitelhetett: a' jövő 1818-adi esztendőre is, mely a' N. Gazda' életének 5-ödik esztendeje, reménység' fejében, ugyanezt ígérem. Hogy tulajdon tsckély vagyonomnak nagy fogyalkozása nélkül szolgálhattam; ezt, némely tehetősebb buzgó Hazafiaknak közönöm: mert ha a' Fízetők' számát nézzük; tulajdon költségemet a' N. Gazdára, kiki nagy summára számálhatná. Nyóltz-száz Fízetővel nem gyönyörködtethetem magamat; hanem ennek mintegy negyed-részevel (de a' melynek ismét egy-negyed-része, ekkorig még meg nem fizetett) ditsékedhetem. Gönyörködöm e' mellett abban, hogy ennyi Előfizető mellett is, több buzgó Olvasóm van ezernél.

A' kinek tehát ezután is tettzik a' Nemzeti Gazda' Híradásait olvasgatni; ne sajnáljon egész esztendőre 16; félre pedig 9 forintot, vagy hozzá, vagy a' ts. k. Pesti Posta. hivatalhoz útasítani. Hitelben többé senkinek nem szolgálhatok. — Nevezetes dolog az, hogy a' Nemzeti Gazda' létéit 100 Magyar között, még máig is alig tudja egy. Ha ez az Egyegy, 99-nek tudtára adná; reménylhető, hogy az Olvasók' száma meglehetősen szaporodna.

H. Sz. Pethe Ferencz.